

Warszawa, dnia 04 lipca 2022 r.

OPINIA PRAWNA
dotycząca korzystania przez funkcjonariusza z prawa do zwolnienia od pracy
zawodowej na czas niezbędny do wykonywania doraźnej czynności wynikającej
z funkcji związkowej poza zakładem pracy

Przedmiotem opinii jest rozstrzygnięcie kwestii korzystania przez funkcjonariusza/pracownika Państwowej Straży Pożarnej z prawa do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na podstawie art. 25 ust. 5 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854).

Ustalenia i wnioski:

Ustawa o związkach zawodowych wskazuje na dwie różne podstawy zwolnień od pracy: w ramach działalności danego związku w zakładzie pracy oraz do struktur ponadzakładowych. Pierwszym warunkiem udzielania zwolnień doraźnych, jest pełnienie funkcji związkowej w strukturach zakładowych lub pozazakładowych, następnie fakt, że czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

Stosownie do art. 25 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy. Podobne uprawnienie przysługuje pracownikowi w celu wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej w zakładowej (międzyzakładowej) organizacji związkowej, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy. Omawiane zwolnienie dotyczyło będzie zatem najczęściej czynności, których terminy wykonania narzucone są przez podmioty zewnętrzne niezależne od pracodawcy i związku, a nie czynności, które związkowiec planuje samodzielnie.

Warto zwrócić uwagę na interpretację pojęcia „czynność doraźna”. W uzasadnieniu wyroku z 6.6.2001 r. (I PKN 460/00 Legalis) Sąd Najwyższy przyjmuje, że czynność doraźna to czynność niecierpiąca zwłoki, jej podjęcie w tym dniu jest niezbędne dla zachowania praw związku, jego członków lub innych pracowników.

Zwolnienie pracownika od pracy zawodowej na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej następuje według zasad przewidzianych w art. 25 ustawy o związkach zawodowych. Co do zasady pracodawca nie może też oceniać istnienia obiektywnych przesłanek określonych w art. 25 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych ani kwestionować potrzeby dokonania czynności związkowej poza zakładem pracy, czasu niezbędnego do

jej wykonania, doraźności czynności wynikającej z funkcji związkowej, jak i wykazywać, że czynność ta może być wykonana w czasie wolnym od pracy, gdyż w kwestiach tych decyduje samorządnie związek zawodowy. Weryfikacja lub kontrola tych okoliczności i odmowa zwolnienia naruszałaby gwarancje prawidłowego i skutecznego funkcjonowania związku. Należy też pamiętać, że odmowa udzielenia doraźnego zwolnienia może być uznana za karalne utrudnianie działalności związkowej.

Idąc dalej należy zwrócić uwagę na wykładnię językową art. 25 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych cyt:” *Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.*” W takim brzmieniu zapis „czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności” należy rozumieć jako czynność: konieczną, potrzebną.

Zatem mając na uwadze postawione pytanie w sytuacji, gdy przedmiotowe czynności trwają w godzinach od 10:00 do 16:00 dnia 27.06.2022 r. zaś tego dnia funkcjonariusz ma służbę 24 godzinną (od 8:00 w dniu 27.06.2022 r. do 8:00 w dniu 28.06.2022 r.) to w opinii mojej mając na uwadze powyższe po zakończeniu czynności wynikających z pełnienia funkcji związkowej winien stawić się do służby i dokończyć ją zgodnie z zaplanowanym rozkładem służby.

Nadto w tym miejscu pragnę zwrócić również uwagę na sytuacje, w których czynności faktycznie trwały godzinach od 10:00 do 16:00, zaś funkcjonariusz lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadcza w nim np. inne godziny niż faktyczne, inny okres wykonywania doraźnych czynności to wówczas może narazić się na zarzut z art. 271 k.k.

RADCA PRAWNY

Małgorzata Ryszkiewicz-Wojciechowska
LB/Z/261